

можливість виконувати різні види графічних робіт (рисунок, графічна композиція), а також створювати виразні роботи з натури, за уявленням, вигадкою, фантазією. Опанування художніми техніками відбувається швидше й успішніше за умови фахового керівництва педагога-художника, який навчає основ технології роботи, розкриває перед учнями досвід інших (зокрема й відомих митців) і демонструє роботи художників, тим самим заохочуючи школярів до творчого самовираження.

Подальших досліджень потребують аспекти навчання учнів початкової школи інших різноманітних технік образотворчого мистецтва, їх удосконалення на уроках в основній школі, а також методики роботи в гуртках художнього спрямування на базі загальноосвітніх шкіл і закладів позашкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Карлсон А. В. Дидактика і методи на уроках рисования : пособие для учителей рисования / А. В. Карлсон. – Л. : Учпедгиз, 1959. – 104 с.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти / М. Кириченко. – К. : Вища школа, 1982. – 168 с.
3. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник / А. М. Пасічний. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 216 с.
4. Орловский Г. И. О художественном образовании учителя рисования (с опыта работы) / Г. И. Орловский. – Л. : Учпедгиз, 1961. – 167 с.

5. Резніченко М. І., Твердохлібова Я. М. Художня графіка : книга 1 / М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 275 с.

6. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию / Н. Н. Ростовцев. – М. : Просвещение, 1982 – 240 с. : ил.

REFERENCES

1. Karlson, A. V. (1959). *Didaktika i metody na urokakh risovania* [Didactics and methods at art lessons]. Leningrad: Uchpedgiz.
2. Kyrychenko, M. A. (1982). *Osnovy obrazotvorchoi hramoty* [Foundations of graphic literacy]. Kyiv: Vyscha shkola.
3. Pasichnyi, A. M. (2003). *Obrazotvorche mystetstvo* [Fine Arts]. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan.
4. Orlovskii, G. I. (1961). *O khudozhestvennom obrazovanii uchitelia risovaniia* [Art education of a teacher of art]. Leningrad: Uchpedgiz.
5. Reznichenko, M. I., & Tverdokhibova, Ya. M. (2011). *Khudozhnia hrafika: Vol. 1* [Art graphic]. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan.
6. Rostovtsev, N. N. (1982). *Istoriia metodov obucheniiia risovaniia* [History of teaching methods of drawing]. Moscow: Prosveshchenie.

Стаття надійшла до редакції 17.06.2015 р.

ІНФОРМАЦІЯ. РЕЦЕНЗІЇ

Ничкало Світлана Андріївна,

мистецтвознавець, науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ 2015 РОКУ

До 175-річчя від дня народження

РОДЕН Франсуа Огюст Рене (12.11.1840, Париж – 17.11.1917, Медон). Один із найуспішніших скульпторів світу народився в сім'ї неписьменних селян. Його шлях до мистецького Олімпу був довгим і важким, сповненим життєвих труднощів і невизнання. Перший успіх «наздогнав» скульптора, коли йому було вже сорок років.

Вирішальною у становленні творчого генія Родена була здійснена ним у 1875 р. поїздка до Італії і знайомство з творами Мікеланджело, які вразили його силою пластики та емоційною напругою. Він скрупульозно вивчав творчі методи свого великого попередника у прагненні досягти не меншої чуттєвості й виразності. Визнанням таланту скульптора стала купівля державою двох статуй – Іоанна Хрестителя (1878) і «Крокуючого» (1877), а також замовлення французь-

ким урядом скульптурної брами для музею декоративних мистецтв. Це – знамениті «Ворота пекла», робота над якими тривала майже все життя Родена. Деякі етюди до цього незвичайного проекту: «Мислитель» (1880–1882), «Скороминуща любов» (1886), «Поцілунок» (1886), – і багато інших, набули самостійного життя й належать до найбільш відомих скульптур майстра. Одночасно Роден виконав ряд великих творів. У 1884 р. він почав роботу над скульптурною групою «Громадяни Кале», у 1886 – над проектом пам'ятника Віктору Гюго, а в 1893 – над начерками для статуї Оноре де Бальзака, яка була останньою великою його роботою. Окрім монументальної пластики, Родена вабив портретний жанр.

Закінчення на стор. 59

чи всебічно життя української нації, повної високих моральних ідеалів.

Отже, творча й педагогічна діяльність О. Кошиця, 140-ву річницю від дня народження якого відзначає українська і світова громадськість, тісно пов'язана з українською народною піснею і національною культурою взагалі, є значним внеском у її становлення і розвиток сьогодні, у XXI столітті. Плідні ідеї і педагогічні надбання О. Кошиця продовжують жити і збагачувати сучасну музично-педагогічну теорію і практику, що спрямовує педагогів усіх ланок системи освіти на виховання високодуховної і творчої особистості.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Українська пісня за кордоном. Світова концертна подорож Українського Національного хору під проводом Олександра А. Кошиця (Голос закордонної музичної критики). – Париж, 1929.

2. Щербаківський Вадим. Життя і діяльність Олександра Антоновича Кошиця. — Лондон : Українська Видавнича Спілка, 1955. — 53 с.

REFERENCES

1. *Ukrainska pisnia za kordonom. Svitova kontsertova podorozh Ukrainskoho Natsionalnoho khoru pid provodom Oleksandra Koshytsia* [Ukrainian song abroad. The world concert tour of the Ukrainian National Choir under the direction of Alexander Kosice]. (1929). Paris.

2. Shcherbakivskiy, V. (1955). *Zhyttia i diialnist Oleksandra Antonovycha Koshytsia* [Life and work of Alexander Kosice]. London: Ukrainska Vydavnycha Spilka.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2015 р.

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ 2015 РОКУ

Закінчення. Початок на стор. 39

Особливо багато чудових портретів він створив наприкінці життя: серед них портрети Дж. Б. Шоу, герцогині де Шуазель (1908), Ж. Клемансо (1911). Однією з найзначніших у доробку Родена є створена протягом двадцяти років серія рук. Почав він її «Рукою Бога» в 1898 році, а закінчив «Рукою Родена, що утримує торс», над якою працював за три тижні до своєї смерті.

Мистецтво Огюста Родена змінило скульптуру XIX ст., надало їй нового життєдайного імпульсу. Майстер прагнув передати єдність духовної і тілесної природи людини, відтворити емоції, почуття у формах і рухах тіла. Інтерес Родена до психологічної та емоційної сфер життя людини відрізняв його від імпресіоністів. Однак ескізи, навмисна незавершеність творів, застосування сильного пластичного моделювання і драматичної світлотіні дозволяють говорити про нього, як про одного з першопрохідників мистецтва імпресіонізму в скульптурі.

На кінець XIX ст. слава Родена поширилася по всьому світу, і уряд надав йому цілий павільйон на Всесвітній виставці в Парижі 1900 р. Роден заповів свої твори французькому народові; зараз вони зберігаються в його музеї у столиці Франції, в будівлі, що належала самому скульпторові. Творчість Огюста Родена справила непересічний вплив на розвиток мистецтва скульптури усього XX ст., а також і в наші дні.

(Див. третю стор. обкладинки).

До 175-річчя від дня народження

МОНЕ Клод Оскар (14.11.1840, Париж – 05.12.1926, Жіверні). Видатний французький живописець-пейзажист

увійшов в історію мистецтва одним із засновників імпресіонізму. Як і реформатор скульптури Роден, реформатор живопису Моне також народився у французькій столиці. З дитинства він захоплювався образотворчим мистецтвом, особливо полюблив карикатуру й досяг в ній неабиякого успіху. Навчався в університеті на факультеті мистецтв, але покинув цей навчальний заклад, тому що розчарувався в пануючому там підході до живопису. Незабаром він вступив до живописної студії швейцарського художника і педагога Шарля Глейра, де також навчалися Сіслей, Ренуар та інші майбутні видатні мистці.

У колі молодих живописців, що прагнули подолати академічні пута, зародилося ядро нового мистецького напрямку. І саме від написаної в 1872 р. картини Моне «Враження. Схід сонця» (фр. *Impression – враження*) цей напрям одержав назву «імпресіонізм». Картина експонувалася в ательє знаменитого фотографа Надара в 1874 на першій виставці імпресіоністів.

Прагнучи передати постійну мінливість природи, художник працював під відкритим небом, на пленері, де створював не тільки етюди, а й завершені полотна. Так, у картині «Дами в саду» (бл. 1865), залитий сяючим світлом, білий колір сукні немов вбирає в себе все різнобарв'я природи – тут і блакитні відблиски, і зеленуваті, охристі, рожеві; настільки ж тонко розроблений зелений колір листя, трави.

Клод Моне запровадив новаторську техніку живопису. Він почав працювати рельєфними мазками, що якнайкраще підходять для візуального відтворення скороминущих ефектів повітряного середовища («Луги в Живерні» (1888), «Поле маків» (1880-ті). Композицію художник свідомо будує таким чином, щоб картина справляла враження випадково вихо-

пленого з потоку життя фрагмента («Бульвар Капуцинок», 1873). Моне створює серії одного й того ж мотиву, зображеного в різний час доби: «Руанський собор опівдні» (1894), «Руанський собор увечері» (1894). На цих полотнах контури собору, його обсяги неначе розчиняються в навколишньому просторі.

Домагаючись чистоти і звучності кольору, Моне уникав змішування фарб на палітрі; він клав поруч мазки різних кольорів, які на відстані зливалися, «змішувалися» в одні глядача. Усі ці нововведення викликали неприйняття публіки і

критики. Картини Моне, як й інших імпресіоністів, не приймали до Салону, а якщо їх і купували – то за безцінь. Довгий час художник жив у бідності. Свої останні роботи – 14 декоративних панно «Німфеї» (вони ж «Водяні лілії», або «Латаття»), – він заповів державі. Ці прекрасні твори експонуються в двох овальних залах «Оранжереї» Лувра в Парижі.

Уже після смерті творчість художника набула світової слави. Тепер картини Клода Моне – одні з найдорожчих у світі. На його честь названо астероїд і кратер на Меркурії.

(Див. першу, другу та четверту стор. обкладинки).

АННОТАЦІЇ

Туманов І. Н. Высшая школа Украины: обучение изобразительному искусству – теория и практика сегодняшнего дня

В работе освещается одна из характерных проблем подготовки современных специалистов, деятельность которых связана с дисциплинами изобразительного искусства. На основании анализа учебного процесса подготовки специалистов по направлению «Архитектура», специализации «Ландшафтная архитектура», в НЛТУ Украины определены факторы, которые влияют на результаты этой подготовки и нивелируют все современные теоретико-методологические достижения в этой сфере деятельности. Подчеркивается, что процесс обучения осуществляется без учета законов и закономерностей искусства и художественного творчества.

Ключевые слова: учебно-творческий подход, методология обучения, закономерность, педагогические условия, творчество, учебное творчество, качество обучения.

Соломаха С. А. Пространство культуры – среда формирования мировоззрения личности

Автор статьи отмечает диалогичность отношений культуры и личности, когда человек в диалоге с иной реальностью расширяет границы индивидуального сознания до всеобщего, универсального – формирует новое мировоззрение. Особенно ярко этот процесс проявляется именно в специфических (как для исторической формации, так и для отдельного индивида) формах мировоззрения: мифологическом, религиозном, философском, научном, художественном. «Эстетическая вертикаль» этого процесса имеет большое значение в контексте развития мировоззрения личности, которая осознает свое «предназначение» и свое «присутствие в мире» как мыслящей, ответственной, целостной, позитивно мотивированной личности.

Ключевые слова: искусство, личностное развитие, культурные ценности, художественно-эстетическое мировоззрение.

Антоник Н. В. «Видеосольфеджио» на уроках музыки

В статье освещается актуальность использования учебно-методического комплекса «Видеосольфеджио на основе украинских народных мелодий» на уроках музыки в общеобразовательной школе. Раскрыто содержание учебно-методического комплекса, разработанного с использованием лучших образцов детского украинского фольклора, состоящего из видеопражнений (DVD-диск), рабочей тетради для ученика и методического пособия для учителя. Представлены методические аспекты работы, способствующие активизации творческих способностей учащихся.

Ключевые слова: «Видеосольфеджио», детский музыкальный фольклор, уроки музыки, младшие школьники.

Сердюк О. П. Методы формирования музыкального восприятия у младших школьников

В статье рассматриваются методы и приемы формирования музыкального восприятия у младших школьников с учетом их психофизиологических особенностей и специфики задач музыкального воспитания в начальной школе. Раскрывается содержание и особенности применения различных методов и приемов, развивающих музыкальное восприятие на всех этапах процесса – подготовки к восприятию, слушания произведения, его анализа, повторного слушания, итога. Приводятся примеры использования методов формирования музыкального восприятия на уроках музыки в начальной школе.

Ключевые слова: музыкальное восприятие, младшие школьники, методы и приемы.

Тодорова Л. Д. Развитие познавательных интересов на уроках музыки в начальной школе

В статье рассматриваются творческие задания на уроках музыки в начальной школе, способствующие развитию познавательного интереса у младших школьников. На конкретных примерах автор демонстрирует приемы работы, которые целесообразно использовать с целью стимулирования познавательного интереса учащихся, результатом чего становятся их